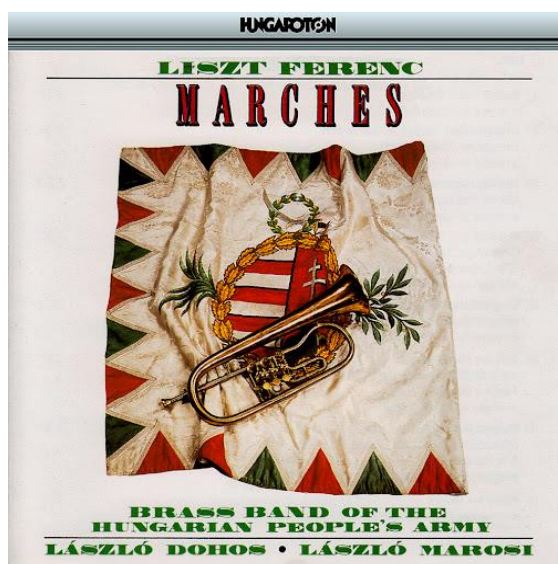

**DOHOS LÁSZLÓ (1948–2023)
NYU. EZREDES, A MH KORÁBBI
FŐKARMESTERE EMLÉKÉRE**

**I.
LISZT-INDULÓK FÚVÓSZENEKARA
HUNGAROTON SLPX 16722¹**

© 1987 HUNGAROTON RECORDS LTD

Eredetileg hanglemezejánlatot akartam írni, mire azonban e sorok az olvasó kezébe kerülnek, talán már minden példánya gazdára lel a jubileumi Liszt-év

---

¹ KÓTA, 1988/3.

„megkésett gyermekeként”. 1987 novemberében napvilágot látott lemeznek. Már karácsony előtt is több helyen hiába keresték az érdeklődők annak a nyolc Liszt-indulónak a hangfelvételét, amelyek fűvészenekari átíratát a Magyar Néphadsereg Központi Zenekara játssza, *Dohos László* és Marosi László vezényletével. A lemez piaci sikere minden valószínűséggel az induló műfajának rendkívüli popularitásával magyarázható. Szakmai erényei azonban nem ilyen látványosan egyszerűek – annál inkább, mert ezek az indulók kevésbé hasonlítanak a közkedvelt, népszerű, társadalmi ünnepeinken, térzenéken hallható darabokhoz.

Már az is kuriózum, hogy ezek az átíratok (a két karmester és Hidas Frigyes nagyszerű munkái) a Központi Zenekar számára készültek. Ritka lehetőség, de egyben felelőség is, ha a hangszerelő adott társulatra hangszerelhet!

Ihletet adnak az előadóknak, a jó átíratok, amelyek maximálisan figyelembe véve a partitúrát, az eredeti szöveget minden lehetséges helyen megőrizve úgy helyettesítik a vonóshangszereket, hogy az átírat hangszeres, tehát jól játszható legyen. Nagyon sok fölösleges technikai problémától megkímélve így a muzikusokat a karmester szabad kezét kaphat zenei elképzeléseinek megvalósításában.

A válogatásban természetesen helyet kapott a nagy sláger, a Rákóczi-induló is. A Hidas Frigyes által hangszerelt változatot Marosi László vezényli a lemez legutolsó számaként (B/4). A magyar szabadság szimbólumává vált dallamot már a gyermek Liszt repertoárba vette, és zongora-hangversenyeinek végén improvizált rá. 1840-ben (Erkelt és Berliozt megelőzve) már készen volt a szimfonikus zenekari változat, melyet átmenetileg betiltottak ugyan, de végleg eltüntetni egyetlen kormány sem tudta. A Rákóczi dallam elemei visszavisszatérnek a későbbiek során is. Egy pozsonyi kiadó kérésére, szekszárdi tartózkodása idején 1870-ben katonaindulót komponált Liszt. A Gyors magyar induló címmel kiadott művet *Dohos László* hangszerelte és ő is vezényli a lemezen: frissen, könnyed, ám elsöprő lendülettel (A/2):

Hungarian Quick March (2:34)

Rákóczi dallam reminiscenciák fedezhetők fel a Magyar rohamindulóban is. Nem a fő témában: ennek dallama (Dózsa népe...) máshonnan ismert, ezt Gungl József és Szűk Mátyás is feldolgozta a szabadságharc idején. A kuruc melódia hatása jellegzetes ritmusképzetek és hangközhasználatok újbóli megjelenésén mérhető. Ez a lemez legszínvonalasabb hangszerelése (Hidas Frigyes munkája), mely teljes ragyogásában bontakozik ki *Dohos László* irányítása alatt (B/1):

Hungarian Battle March (5:28)

Liszt weimari éveinek emlékét őrzi az 1853-as keletű Hódolati induló (A/3), melyet a szerző Carl Alexander von Sachsen-Weimar nagyhercegnek ajánlott. Az uralkodó hivatalba lépését üdvözlő zeneművet, amelyet – hasonlóan az összes többi indulóhoz zongorára komponált Liszt, a múlt század legismertebb katonakarmesterei (Raff, Wieprecht, Conradi, Pierke) már meghangszerelték. Ezúttal azonban Marosi László saját átíratát vezényli: feszes ritmusban, méltóságteljesen. Ernst Sachsen-Coburg-Gotha hercege is helyet kapott a Liszt-életműben. Az ő motívumaira született az eredeti formában még Goethét köszöntő, 2. számmal jelzett Ünnepi induló. A jelenlegi formában 1858-ban napvilágot látott darab szintén több hangszerelést megélt már az idők során. Most Dohos Lászlótól kapott új köntöst, és ő is dirigálja ökonomikusan építve a motívumokat a grandiózus befejezésig (B/2):

Festive March No.2 (5:24)

Nem minden zongorára komponált darab alkalmas azonban egyformán a fúvószenekari előadásra. Schubert négy indulója közül az egyik magyar induló címmel szerepel Liszt műveinek az átíratokat is tartalmazó jegyzékében. Marosi László – bár több kisebb motívumnak elsőrangú fúvósszint adott a hangszerelésben – nem tudta biztosítani a darab lendületét, az igazi fúvószenekari hangzás tömörségét, erejét. Karmesteri munkája sem pótolhatta e hiányokat.

Jobban sikerült vállalkozása a Kereszteslovagok indulója a Szent Erzsébet legenda első részéből. A 17. századi, nálunk is ismert Erzsébet-dallam adja az induló fő témáját, melyre kimerően lépdelnek a középkori lovagok. (A/4)

Egy másik nagyobb mű részlete is helyet kapott a lemezen. A nyitószám (A/1) Mazepa monumentális indulója, az először zongoraetűd, majd szimfonikus költemény keretein belül megidézett ukrán nemesember rémtörténetének fináléja, melynek fő témája a Munka himnuszának dallamával azonos. Ez a lemez legmesteribb hangszerelése: azt az alapszabályt, mely szerint a fúvószenekari változatnak az eredeti szimfonikus hangzást kell lehetőség szerint megközelítenie, *Dohos* László szinte megtévesztő hitelességgel tudta betartani. Saját maga vezényli e nagyszerű átíratot: biztos kézzel, árnyalt dinamikával, feszes ritmikával és hihetetlen erővel.

A Központi Zenekar első hanglemeze tehát joggal számíthat a nagyközönség és a szakemberek elismerésére. A művészi igényű vállalkozás sikerült — várjuk a folytatást.

Tóth Anna

II.

**ELHUNYT DOHOS LÁSZLÓ (1948–2023) NYÁ,
EZREDES, A MH KORÁBBI FŐKARMESTERÉ
(TÓTH ANNA, CSIZMADIA ZSOLT)**

(Parlando 2024/1.)

III.

**ÉLETEM A KATONAZENE (51:53) (2024)
PORTRÉFILM DOHOS LÁSZLÓ (1948–2023) NYU.
EZREDESÉRŐL, A MH KORÁBBI FŐKARMESTERÉTŐL
(A filmet készítette: Lovas Hajni, Zelinka Tamás és Sárosi Péter
őrnagy, a MH Központi Zenekar karmester-helyettese)**

Talán az utolsó karmesteri mozdulat nyilvános szereplésén. Hátterben az általa oly annyira szeretett MH Központi Zenekar művészei (Stefánia Palota és Honvéd Kulturális Központ, 2018)

IV.

DOHOS LÁSZLÓ EZREDES, MH FŐKARMESTER SÍRKŐAVATÁSA – ŐRBOTYÁN, 2025.

<https://www.youtube.com/watch?v=pxX6UNjEMLg> (28:57)

Emlékbeszédet mond Szabó Imre alezredes, MH Központi Zenekar karmestere, valamint Boross Sámuel hadnagy, a Magyar Honvédség vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár református tábori lelkésze.

Narrátor: Orthné Gábor Ildikó törzszászlós.

Operatőr: Lovas Hajnalka.

Videót és a hangot vágta, szerkesztette: Lovas Hajnalka.

Bevezető videót szerkesztette: Sárosi Péter őrnagy, karmester-helyettes.